

אישי-הציבור הנוסעים

בראשונה מבלי לשלם

ראש-עירייה קוקק צדיק בסדום

זוהי רשימה שלישית של נוסעים שטסו במחלקה-הראשונה, למרות שקנו — או קיבלו חינם — כרטיס למחלקה רגילה. לפי החוק, על נוסעים אלה לשלם היטל-נסיעות על הפרש מחיר הכרטיס בין המחלקה-הראשונה למחלקה הרגילה. ההיטל על כרטיס לניו-יורק הוא 600 לירות.

בשתי הרשימות הקודמות הביא, "ה" עולם הזה" את שמות ראשי מינהל-הכנסות-המדינה ופקידי-מדינה, וכן אישי-עסקים שנסעו בראשונה מבלי לשלם את ההיטל ומשום כך עברו על החוק. להוציא את הפירסום במדור זה, לא זכה הנושא בכל טיפול ציבורי שהוא. הסיבה לכך נעוצה, אולי, ברשימה הנוכחית של אישי-ציבור, שנסעו לחו"ל בי-אונה צורה.

● ח"כ אהוד אולמרט, 9.3.76, טיסה 327 לרומא.

● חיים טופול, שחקן, 16.1.76, טיסה 115 ללונדון, ושוב ב-2.2.76, טיסה 315 ללונדון, ושוב ב-5.4.76, טיסה 001 לניו-יורק.

● חגי פינסק, מנהל הרדיו, 27.5.76, טיסה 315 ללונדון.

● משה לוי, נציג, "טיים" בישראל, 9.5.76, טיסה 015 ללונדון.

● ח"כ מנחם בגין ורעייתו, 19.1.76, טיסה 323 לפאריס, ושוב ב-6.4.76, טיסה 015 לניו-יורק.

● אורה טבת, מזכירת, "וראייטי" בישראל, 28.5.76, טיסה 015 לניו-יורק.

● ח"כ שימחה ארליך, 18.1.76, טיסה 347 לציריך, ושוב ב-28.4.76, טיסה 023 לניו-יורק.

● שלום רוזנפלד, עורך, "מעריב", 15.1.76, טיסה 001 לניו-יורק.

● ח"כ אהרון יריב, 30.4.76, טיסה 015 לניו-יורק.

● גידעון רפאל, שגריר, ורעייתו, 30.4.76, טיסה 015 ללונדון.

● מירה אברך, עיתונאית, 2.5.76, טיסה 323 לפאריס.

● משה ז"ק, עיתונאי, 9.5.76, טיסה 015 ללונדון.

● ישראל פלד, ראש עיריית רמת-גן, ירוחם משל, מוזיקל-ההסתדרות, 7.3.76, טיסה 315 ללונדון.

● רות, 8.3.76, טיסה 333 לפאריס.

● האישיות הציבורית היחידה המסרבת, לדיבר, "אל-על", לטוס במחלקה-הראשונה במחיר כרטיס של מחלקת-התיירים, היא ראש-עיריית ירושלים טדי קולק. צדיק אחד בסדום.

הנגיד

וכספי הציבור

נגיד, "בנק ישראל", הנוכחי, משה זנבר, ורעייתו, שוהים עתה במנילה, בירת הפיליפינים, בוועידת הבנק העולמי.

עם שובו ועם פרישתו מתפקיד הנגיד ייכנס זנבר לכמה תפקידים אחרים. הוא יכהן כיושב-ראש מועצת-המנהלים של "מיפעלי נייר חדרה" בשליש מישרה, ושכרו יהיה 200 אלף לירות לשנה. "מיפעלי נייר חדרה" שרויים במשבר כספי חמור, ומציעים עתה למכירה את הקומות שרכשו בשעתו ב"בית התעשייתי" בתל-אביב. רווחיהם באים מהגנת המכס על יבוא מתחרה, המאלץ את הציבור לשלם ביוקר עבור תוצרת "מיפ" עלי נייר חדרה. מהם יוכלו לממן משרות אסטרטגיות לזנבר, עבור שלישי מישרה.

בשליש מישרה נוסף יכהן כיושב-ראש מועצת-המנהלים של מיפעל "פרוטא-רוס", המוגן בחומות-מכס גבוהות מאמצות את הצרכנים לקנות את תוצרת-שלו בלבד, במחירים מופקעים. זנבר יקבל ממיפעל זה 40 אלף דולר לשנה. בנוסף יכהן כמרצה באוניברסיטת תל-אביב, בשכר גבוה, אם-כי לא כדוגמת שתי המשכורות האחרות.

כן יקבל זנבר פנסיה מ"בנק ישראל", כנגיד מורש, ופנסיה נוספת כיושב-ראש מועצת-המנהלים של "הבנק לפיתוח התעשייה".

אולם, עם הכסף הזה, הוא מסרב בכל חוקף לשלם את מס-ההכנסה על דירת-המתנה שקיבל מן "הבנק לפיתוח התעשייה". עת התמנה כנגיד, "בנק ישראל" בסוף שנת 1972, מסדה-הכנסה דורש עתה את המס — 350 אלף לירות — מן "הבנק לפיתוח התעשייה", ה"מומן בכספי הממשלה".

סכנת כיליון

למיפעלי ים-המלח

ירידת מיפלט מי ים-המלח הביאה לניתוק תחנות-השאבה של המיפעל מן האגן הדרומי של הים, ועתה משתמש המיפעל במימים לא רוויים. החודש החלה הנהלת מיפעלי ים-המלח בהקמת תעלת הזנה חדשה, שתחבר את המיפעל עם הים ליד מצדה. ההשקעה בתעלה זו היא 50 מיליון לירות ועל בנייתה לחסתיים

מנכ"ל מקלף עוברים בסדום

תוך שנתיים מכסימום. אם לא תסתיים, לא יהיו למיפעל מי-מלח לעיבוד.

מנכ"ל "כימיקלים ישראל", בעלת מיפעלי ים-המלח, מרדכי מקלף, אמר כי התעלה החדשה תפתור את הבעיה רק באופן זמני. אם לא תיכרה תעלה מן היס-התיכון לים-המלח, תגרום ירידת מיפלט ים-המלח לסגירת המיפעל.

מקלף מסר, כי למרות המשבר במחירי האשלגן והמוספטים, מתבצעת עתה תוכנית-השקעות בהיקף של 1.4 מיליון לירות, שתביא את המיפעלים מייצוא נוכחי של 120 מיליון דולר, לייצוא של 300 מיליון דולר בעוד שנתיים.

ההשקעה העיקרית היא במיפעל ה"גדול למוספטים בנחל ציון, שבו מושקע

מיליון לירות. המיפעל ייצר בעוד שנה 2 מיליון טון מוספטים, ועתה מסתיימת הקמת מסיילת-הברזל אליו. מיפעל זה ישמש התשתית התעשייתית לכלל הפיתוח בתעשייה הכימית בארץ בעשור הקרוב.

שני מיפעלים גדולים נוספים הנמצאים בשלבי הקמה הם מיפעל הכלור בסדום, והרחבת מיפעל הברזל הקיים לייצור של 60 אלף טון לשנה. המיפעל הרביעי המוקם הוא לייצור תרכובות ברזל ברמת-חובב. מיפעל זה, יחד עם המיפעל של "כימיקלים לישראל" ב"הולדה, יאפשר את קליטת ועיבוד מרבית הברזל של המיפעל בסדום.

איך עוברת "פרדס" על החוק

לא לעיתים קרובות מגלה פסק-דין עבירות חמורות על החוק. כאשר קורה דבר כזה, סביר שהגילוי יניע את גלגלי הצדק לידי פתיחה בחקירה. אולם, משום מה, במיקרה שלהלן לא נעו גלגלי הצדק, אך יש לקוות כי הפירסום יניע את היועץ המיפסטי-לממשלה, אהרון ברק, לפעולה.

בפסק-דין שנתן בית-הדין-העליון (ע.א. 380/75) בפני השופטים צבי ברנזון, אלפרד ויתקון ומשה בייסקי, נדונה טענת "פרדס", אגודה קואופרטיבית של פרדסנים, נגד פקיד-השומה. מסתבר כי ל"פרדס" יש מיפעל למוצרי-הדיר, שהיא המפעלית איתו.

"פרדס" ניסתה למוכרו ל"עסיס", ואחר-כך חזרה בה מן המכירה והסכימה לשלם ל"עסיס" פיצוי על הביטול. את הפיצוי תבעה לנכות כהוצאה מוכרת, אך פקיד-השומה סירב להכיר בכך. בית-הדין-העליון הצטרף לדעת פקיד-השומה, ובפסק-דין קבע:

"...עדיין לא התייחסתי לקושי נוסף האורב לאגודה בעירעורה. השופט המלומד (בבית-הדין-העליון) קבע, שכל הרבותא שבהיות מיפעל כמו האגודה גם בעל שליטה על מיפעל תעשייתי לייצור מוצרי פרייהדר, היא שעלידי כך ניתן למיפעל כזה להערים על החוק. הרי קביעת המיכסות ליצוא, לשיווק מקומי או לתעשייה היא בידי המועצה-לשיווק-פרייהדר, ועל פיה הכל יישק. אך הלכה למעשה, אגודה של פרדסנים, שהיא גם שולטת על מיפעל תעשייתי, יש בכוחה להתחמק מפיקוח המועצה.

האגודה טענה שאין בכך דבר בלתי-חוקי, אך השופט הביע דיעה אחרת. עם זאת, לא ביסס השופט את פסק-דינו על הנימוק שהוצאה המשמשת מטרה בלתי-חוקית אינה ראויה לכינוי, ואילו המשיב (פקיד השומה) חזר על טענתו שאין להתיר את הניכוי גם מטעם זה. סבורני שלפי ההלכה שנסקפה בעניין אוצר לאשראי של הפועל-המזרחי נגד פש"מ"ג (ע"א 507/59), אין מנוס מדחיית העירעור גם מטעם זה."

דברים ברורים. אך מדוע לא הוגשה תביעה נגד מפרי-החוק?

מדוע נפסל שפר?

אחד המועמדים למשרת המינהלית לנגיד, "בנק ישראל" היה המנכ"ל הנוכחי של הבנק, אליעזר שפר. שר-האוצר יהושע רבינוביץ, נטה להציע אותו, עד שהניחו על שולחנו תיק הנוגע ל"ענייני מס-ההכנסה של שפר. התיק כלל כמה עובדות, המצביעות על אפשרות של

מנכ"ל שפר עיסקי מס

הגשת תביעה נגדו מצד שילטונות המס. העניין בתיק גרם לשר-האוצר לחזור בו מכוונתו.

שפר התפרסם, בשעתו, כאשר הסדיר כי "בנק ישראל" יתן לו שתי הלוואות לרכישת דירה אחת, היא הווילה שלו בירושלים. הדבר נעשה כך שההלוואה השנייה ניתנה כאילו לסטודיו של אשתו, הנמצא באותה הדירה. הדבר סתר את הוראות "בנק ישראל" לגבי הלוואות לעובדים מכספי הבנק.

התעשיינים מבקשים

דחיית חלום אע"א

התאחדות התעשיינים מפעילה לחצים על מינהל-הכנסות-המדינה, כי יסכים שהתעשיינים ישלמו את מס-הערך-המור"ף באשראי של כמה חודשים, כפי שהיה מקובל לגבי מיסיה-הקנייה. התעשיינים טוענים, כי בעבר שילמו את מס-הקנייה באיחור של 75 ימים. עם הפעלת מע"מ הוצמדו מיסיה-הקנייה אליו, וכל האש-ראים בוטלו, דבר המכביד ביותר על התעשייה.

הענף הנפגע מכך בצורה חקשה ביותר הוא ענף המשקאות הקלים. אחד ה"יצרנים הגדולים בענף, משה בורגש" טיין, בעל תשלובות מיפעלי "סמפון", נפגש עם הממונה-על-הכנסות-המדינה, משה נוידרפר, וביקשו להקל על ענף זה, ולתת לו אשראי לתשלומי מע"מ. כפי שנמסר, סירב נוידרפר להיעתר לבקשה, העומדת בניגוד לחוק שעיקרו העברת סכומי המס מזי חודש בחודשו.

הרווחים על

בתי-מישרדים

שני בנייני-מישרדים נבנים עתה ב"איזור מנייה בתל-אביב. האחד הוא בית-התעשיינים, והאחר בית-מישרדים של קונצרן "גיבור". שניהם מציעים ש"חיים למכירה לכל פונה. בית התעשיינים מציע שלוש קומות למכירה במחירי ה"עלות מבלי להרוויח, ודורש מחיר של 3700 לירות למטר.

בית "גיבור" דורש מחיר של 7200 לירות למטר. שני הבתים נבנים באותו מקום, באותה שיטה. המסקנה הבלתי-נמנעת: מקימי בית "גיבור" מרוויחים 3500 לירות למטר, או רווח של כמעט מאה אחוזים, בתנאי שמישהו יעדיף את ביתם על-פני בית התעשיינים.